„ЗАСТАВА“ излази редовно: сваког четвртка, петка и недеље на целом табаку а уторника на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на пола године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од ступца врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 45. У Новом Саду у петак 23. марта 1890. ГОДИНА XXV.

НАРОДНИ СУД.

(Извештај о избору посланика за народно-црквени сабор у Новоме Саду.)

Избор новосадског посланика за народно-црквени сабор очекивао је народ са по све оправданим интересовањем, јер је Нови Сад не само средиште овостраног Српства, но су у њему најсавршеније оличене обе струје у нашем народу, које су у последњем времену доминирале нашим јавним мнењем! Та околност је придавала нарочити значај мандату новосадском, па са тога је и разумљиво, што су се обе те странке живо заузимале да придобију тај мандат. Само што се око тога борило неједнаким средствима. Док је наша странка гледала, да обавештавањем олакша избор појединим бирачима, дотле су противници свим дозвољеним и не дозвољеним средствима радили за свог кандидата. Кад видеше у последње време, да ће са својим кандидатом пасти, они се просто помамише. Против нашег кандидата, честитога Стевана Јефтића, просипане су најгнусније грђе — против онога Стевана Јефтића, који с поносом може погледати на свој дојакошњи 25-годишњи рад. Кад год је до сада била покренута која народна ствар, увек је Јефтић први био на биљези, под његовим председништвом су држана саветовања и кад је 1885. требало заузети становиште према сомборском збору, и кад је требало склапати поверенице Сабовљевићу, и кад се предузимала ма која важнија ствар — свугди је Јефтић председавао, ишао напред, а тек за њим Илија Вучетић, Полит, Миша Димитријевић итд. А како данас? Данас је тој господи Јефтић и незнатан, и не образован и не родољубив. Но наши поштовани противници нису се само ограничили на нападаје на личност г. Јефтића. Служили су се и другим средствима. Радило се клеветом и — новцем. Плаћан је за људе парохијал, вуђено је појединцима од 1—5 фор., како коме, да не дођу на биралиште. Ишпан познатог богаташа Лазе Дунђерског Геце расипао је новац међу бираче, а г. Лаза сам, дошао је у Н. Сад да гласа за Вучетића, и ако је у Сентомашу при избору изборника, као што смо извештени, већ гласао. Позивани су поједини људи у адв. канцеларије, чињен је на њих притисак, застрашивано је, плашено је, на самом биралишту изазвани су наши људи и грђени погрдним именима. Слика и прилика Шекспирових фурија. Но наши осташе достојанствени и мирни.

Питамо ми сада господу око „Бранника“ — ко сеје неморал и разврат у народу?

Па ипак народна свест одржа сјајну победу!

Избор је почет тачно у 10 сати до подне. Од стране наше странке истакао је госп. Пера Попадић уз припомоћ четорице бирача за кандидата уважену старину г. Стевана Јефтића, а од стране бранковачке госп. др. Милан А. Ћирић за њиног кандидата г. др. Илију Вучетића. Углављено је, да гласају прво салашани, па онда I. II. III. па IV. четврт и то буде коцком одређено, да у свакој четврти гласају прво Вучетићеви, па онда Јефтићеви бирачи.

Гласање је трајало до 12 и по сати и показало је овај резултат:

гласало је	за Вучетића	за Јефтића
од салашана	51	157
из I. четврти	11	4
из II. четврти	2	23
из III. четврти	10	30
Свега	74 гласа	214 гласа

У 12 и по сати је прекинуто гласање, пошто је Вучетић писмено изјавио, да своју кандидатуру повлачи натраг.

Приметити нам је још само толико, да је гласање прекинуто, пошто су бирачи наше странке у III. четврти почели да гласају, а у тој и у IV. четврти је језгро наше странке. На пољу је чекало још преко 350 наших бирача, а Вучетићевих у најбољу руку 10—15.

Исход гласања је према томе био сигуран, несумњив — и ми држимо да не претерујемо са тврдњом, **да је целокупна српска народна слободоумна странка одржала, тешко извојевану, али сјајну победу.**

По свршеном гласању прогласи председник г. Стевана Јефтића за световног посланика вароши Новога Сада, те пошто је депутација, изаслана из средине скупштинске допратила г. Јефтића на биралиште, дочекаше га многобројни бирачи са одушевљеним, урнебесним: живео! Председник поздрави новоизабраног посланика са искреном беседом, на што се г. Јефтић захвалио лепим, смишљеним говором, у коме је нагласио, да се придржава резолуције, донешене на општем бирачком збору наше странке у Новом Саду 22. фебруара о. г. и да ће у томе правцу делати и на сабору.

По томе се пришло избору изборника за свештеничког кандидата, и ту је једногласно продрла наша листа изборника. На предлог г. Пере Попадића, буде за свештеничког посланика једногласно изабран парох новосадски г. Зарија Станковић. Бирачи су тај избор поздравили са неописаним одушевљењем и узвицима: Живео поп-Зарија!

Ово је верна слика новосадског избора. Ово је народни суд — ко има уши (и савести) нека чује!

ШТА ЋЕ БИТИ?

Шта ће бити? — о томе још пише јевропско новинарство, ма да је прошло већ две недеље и више, како је Бизмарк одступио.

Но могло би се о томе и годину дана говорити и нагађати, па се опет не би знало: шта ће бити, не би нико могао бар приближно да одреди, шта ће најближа будућност у јевропској политици донети. Па опет неке новине пишу тако, као да сигурно знају, шта ће сада, после Бизмаркова одступа, наступити. Разуме се, да се ту може са свим она пословица применути: „Не говори бака како је сањала, већ како би по њу боље било.“ У томе предњачи бечко и будимпештанско новинарство, доказујући нарочито, како ће и од сада све по старом остати. Вели се чак и то, да је нови немачки државни канцелар у друштву са новим државним секретаром, који је дошао на место Бизмаркова сина Херберта, издао већ и неки програм у том погледу, па по том програму да ће немачки цар настојати као што је и до сада радио, да се учврсти тројни савез, а уједно да се гледа, да се и Енглеска увуче у тај савез. Дакле ни мање ни више, већ у спољашњој политици не треба тражити узрока, за што је Бизмарк одступио, јер, ето, спољашња политика крећаће се у истом правцу и даље, у ком се и до сада кретала. Ово би могло бити истина, али са тиме се никако не може нешто сложити, а то је, што се у програму новог државног канцелара нарочито истиче: бити на опрезу према руском цару, да се према њему одржавају добри одношаји. Ако је заиста то програм новог немачког канцелара Капривија, онда ова последња тачка много значи. Бизмарк се у последњим годинама доста ружно понашао према Русији; спољну политику удешавао је увек тако, како ће тој словенској великој држави у сваком погледу нашкодити. Оно његово: „Немачка осим бога никога се више не боји,“ не тиче се никога другога, већ само Русије, те су Бизмаркове речи на Русију упућене. И данас се насигурно зна, да је Бизмарк силом и што је морао, одржавао не добре одношаје са Русијом, већ ону крајњу границу преко које, кад се пређе, настаје, да топови грме. И сад у једанпут долази Капривн и каже, да треба, колико само може бити, подржавати нове одношаје с Русијом. По томе не би се немачка спољашња политика кретала у истом правцу као до сада. Истина, не каже се: добри одношаји према Русији, већ према руском цару, но то је најпосле све једно.

Оно, ми врло добро знамо, да таква немачка спољашња политика, кад би заиста пошла правцем, који је Капривн означио, многима не би ишла у рачун и да би многима помрсила планове, и за то као да силом хоће да представе свету, да је Капривијева спољашња политика једнака политици кнеза Бизмарка. Али као да није баш тако, као да се у многима услед тога појавило страховање.

Најпре што може наступити, биће, да ће се тројни савез распрштати. Талијанском министру спољних послова Криспију, који је увео Талијанску у тројни савез, као да је пољуљан положај, а ако он падне, сви су изгледи, да ће Италија иступити из тројнога савеза, те тај савез не би био више тројни, већ двојни. А ту је онда у опште савезу крај, или ако и остане, он неће бити од онога значаја, који му сада придевају.

Но не треба још нешто заборавити. Ми смо у једном од прошлих бројева нагласили, да су свакако осим унутрашње и спољашње прилике утицале, да Бизмарк одступи, а нарочито да је узрок његовом одступању запето стање, које је овладало између Русије и Немачке. Могућно је, да је немачки цар хтео да избегне сукоб са Русијом и за то је морао да падне Бизмарк. То се канда сада обистињује, јер ето нарочито се истиче у програму новог не-

ЛИСТАК.

ПОЖАР
СЕВЕРНО-АМЕРИКАНСКИХ ЛИВАДА.

Неки Француз, који је са једним друштвом путовао у Тексас, прича о том ужасном пожару овако: Једне од оних силних ноћи, које смо ми под ведрим небом провели, ћеретао сам са својим пријатељима дуго и заједно са њима чудио сам се краткоћи ноћи. Видесмо у даљини прву светлост јутарњег руменила, а наши коњи, окренути истоку, хрзали су и ногама копали земљу, као да нам хтедоше рећи, да је већ крајње време, да напустимо овај чудновати предео. Ми смо наставили ћеретање, но наши коњи постајаху све немирнији. Помислих, да су можда курјаци ту где у близини, с тога привезах коње ближе нашем лежишту и прислових уво в земљи, да би што распознао. Али ја чух само јутарњи поветарац, како се лелуја преко увеле травуљине. Рекох својим друговима, да су нам коњи по свој прилици осетили курјаке, али они се неће смети приближити нашој ватри.

Наскоро затим пробуди се један од наших сапутника, који је ноћ корисније од мене употребио, и рече зевајући: „Шта ви још ћеретате, а ето је наступило јутро.“ За тим погледа на свој часовник, прислови га увету да се увери, да није можда стао и повиче: „Шта је то? Код мене је тек пола два сахата!“ Један други од сапутника погледа на свој часовник и потврди, да је тек пола два сахата.

У том тренутку ветар задува јаче и ја зачух у даљини, попут буке, неку буку, која наговештаваше или земљотрес или беше слична лавини, када чорда дивљих зверова јури у трци. И ви-

ши коњи осетише опасност, и постајаху све бешњи трудећи се да поодкидају узаре и да бегају.

— „Устајте брзо,“ викнух ја својој пратњи, „оседлајте коње и бежите што брже можете, ако вам је живот мио. Гори ливада, а скоро ће нас сустићи чорда дивљих бивола.“

Сви поскочише, а нико ни да речцу изусти; јер сваки осећаше опасност нашег садањег положаја. Још је можда могуће да се спасемо, а ко зна, можда је већ и доцкан. За минут сата беху наши коњи оседлани и ми јуримо као помамни преко ливаде, а коњима одпустисмо узде, нека бегају по своме нагону. Побацасмо и све наше покривиче, капуте и још неке ствари. Читав сахат јурили смо једнаком брзином, само смо осећали како се земља тресе, а до наших ушију допираше врева помешана од гласова разних дивљих животиња. Ваздух постаде тежак и загушљив, а пламен, брже од ветра, продираше на хоризонт. Све врсте дивљих животиња јурише поред нас као стреле: јелени, курјаци и пантери заједно бегаше преко равнице. Ма да наши коњи употребише сву брзину своју, нама се чинило да ни не одмичемо.

Ваздух бејаше све гушћи, врућина жешћа а пиштање гласније и гласније. Тамо-амо мешаху се тако страшна урлања, да се наши коњи, у најпомамнијем трку, заустависше и дрхтаху од страха. Коњи постојаше само за тренутак; за тим јурнуше опет напред.

Красан један јелен пројури поред нас. Његова снага беше исцрпљена и доцније нађосмо га опет; он беше мртав. Скоро за тим, приближиваше се нами са страшним писком једна гомила од већих и тромих животиња — бивола и дивљих коња, сви заједно притиснени у једну страшну, густу гомилу, они долажаху овамо прескачући сваку препреку. Беху од нас далеко само још за две енглеске миље. Наши коњи посрнуше и ми држасмо да смо изгубљени. Још два минута само, ми би били сви у парчад раздробљени.

У овом тренутку зачу се снажан глас нашег пријатеља, најискуснијег и најслободнијег међу нама. Он се беше одавна оваким опасностима навикао и гледаше их са сталним јуначтвом, као да сваке сцене њему са свим обичне беху.

— „Доле с коња!“ повиче он, „двојица од вас можете их чврсто задржати. Свуците ваше кошуље, јаково платно и све што је лако запаљиво! Брзо, не часите ни часа!“

За тим запали мало труди и побаца међу хаљине и кошуље, које смо ми са себе побацали. После ишчупасмо суве траве, донесосмо отуда сувад и бацасмо све на гомилу. После неколико минута распламти се ватра и распростре се око нас по поду. Уплашене животиње долажаху отуда и урлаху од беснила и страха, као да беху пред собом угледале пламен, али ипак не смекшаше, као што смо се ми надали. Готово могасмо да разликујемо њихове ноге, рогове и белу пену. Наше запаљиве материје изгореше, пламен се утули. Страшне гомиле приближаваху се све ближе и ближе. Ја могах да погледам у њихове дивље и сјајне очи, оне се не окретоше, не смекшаше, него јурнуше напред као весници смрти — ближе — ближе — све ближе. Мени се мозак заврте, лице ми се промени, то беше страшно, врло страшно! Легох доле са покривеним лицем, и предам се судбини.

У овом тренутку зачух један прасак, за тим урлање као од много хиљада бивола. Писка беше тако тресућа и јака да не беху те животиње ни на двојест корачаји од нас далеко. Сваког тренутка очекивах кад ћу да будем од њихових копита смрвљен; но ипак остасмо од смрти поштеђени. Зачух само једно шуштање, слично каквом силном ветру и тресење земље. Тада подигох главу и погледах наоколо. У одсудном тренутку сипао је наш пријатељ ракију у ватру. Са јаком лармом распрсла се кожна боца, ватра обуве длаку дивљих животиња, и многе се попекоше, остале побегоше. И напред и свуда около нас ништа се друго не могаше видети, него пљава длака дивљих зверова.

У овом опасном положају остасмо ми за читав час и сирт нам беше извесна да не беху животиње своју фалангу даље отериле. Али бежја промисао бдијаше над нама. Прва опасност бејаше прешла; сад настаје друга: пламен се примицаше све ближе. Цела пољана из нас стајаше у пламену и бесна ватра достиже нас са страшном брзином. При том скочисмо ми на седла, и наши коњи беху одахнули, прибраше њихову снагу са десетоструким страхом, и однеше нас даље од опасности.

То беше страшан изглед, ватрено море у највећем беснилу, које се са страшним писком приближаваше, долазаше све ближе и ближе и са јутарњим ветром свој трк убрзаваше. Да ми нисмо изненадној великој опасности одбегли, онда би пали у очајање и бескорисно хрвање да би живот спасли. Ми трчасмо час уз брдо час низ брдо, јер пољана не беше равна. Ватра бејаше већ скоро до нас, кад приметисмо, да животиње беху навалиле на једну широку и дубоку провалију, у коју се хиљада на хиљаду стрмоглавице у бездан сурваше. Ватра гораше

мачког канцелара чување добрих одношаја према Русији.

Али шта ће бити? По новинарским извештајима Русија се спрема, да на врат на нос наоружа своју војску пушком репетирком, немачка влада хоће опет да иште ванредних трошкова од сабора нарочито за војску, а то ће исто учинити и аустро-угарска влада. Бечко и пештанско новинарство побијало ову последњу вест, али сада тврде и сами полузванични листови, да ће заједнички аустро-угарски војни министар тражити од делегација нарочитих четир милијуна форината за још боље оружање наше војске.

Па докле ћемо управо тако? На то питање није тешко одговорити. До прелома мора доћи, па било овако ил онако. Зависи само од времена. Али какав ће баш тај прелом бити, то је друго питање и то је оно што сада нико не може рећи: шта ће бити.

Изборно кретање.

Пишу нам из Тиса Хиђоша: Код нас је избор изборника обављен под највећим притиском са свију страна. А нарочито се одликовали у опадању целокупне српске народне слободоумне странке занатлија-економ Миша Замуровић и Север Милосав, који су дан ноћ на недељу дана пред избор обмањивали свесне бираче; но слабо би се помогли, да им није у помоћ притекао Васа Недић биров, ставивши им на расположење пандуре, редаре, форшпанције, па на дан избора није код нас било ни једног прашчара, коњушара, кравара, пудара, одајџије и свих других, са којима Васа Недић располаже као са самим собом, који није с њима гласао и крај свег тог накупише за листу њихову од 536 бирача 156, ал ту има и не бирача; па опет ма да су сви остали уз нашу радикалну народну листу били, ипак они с њиховом листом продреше; ал тако је то кад ти људи не поштују, неће да знају за закон.

Кад је председник отворио бирачки збор, између осталога рекао је: сваки нека по души гласа; а кад му је наша листа предложена, није хтео да прими и тек по трећи пут ју је примио; али није допустио да се за њу гласа и ми се у највећем огорчењу разиђемо; учитељ М. Ђ. Ђ. захтева да уђе у записник, да протест улаже, но „слободоумни“ свештеници не даду, није одборник; а одборнику нашем честитом Ђорђу Плавшићу, Аркадију Дунару, Јовану Илијевом, Иси Шуштрану и Вити Комановом — довикује председник: коме није право нек иде — са свим онако по души!

Па мудри и домољубиви бележник Љубомир Замуровић постарао се и за жандаре, јер за име бога, радикали су опасни по државу.

Тако се ето под „слободоумним“ председником и још „слободоумнијим“ припипетљама др. Живка Богдана — у родном месту истога — Т. Иђошу обавио избор изборника.

Да сте весели „изабраници народни“ са вашим председником, који тако лепо своме стаду говори, ал друго твори!

Небојша.

Политички преглед.

У бечком сабору питао је младочешки заступник др. Херолд, кад ће већ једном доћи на дневни ред његов предлог, да се промени закон о састајању и удруживању. Говорник разлаже, како је крајње време, да се овај закон промени. Он зна, да има и старијих предлога од његова, који је поднесен 1. августа године 1888., па нису решени, ал њега наморавају садашњи одношаји у Чешкој, да пита, шта је с предлогом. У Чешкој се распуштају ђачка друштва без икаква разлога; разгањају се бирачки зборови без правога повода. Он не замера дотичним чиновницима, јер они раде без сумње по вишем налогу. Нагодби чешко-немачкој, коју власти бране, неће бити поможено, ако се о њој не буде смело расправљати. С оваквим мерама, које је сад подузела влада, шкоди се нагодби, јер се народ узнемирује и узрујава. Сад се мора опште мислити, да влади није до тога, да се успостави мир међу оба народа, већ хоће само да силом влада. Моли председника, да се одмах други дан стави на дневни ред његов предлог. Ако ли председник не би могао одговорити његовој жељи, позива се на сабор и моли, да он то закључи. Председник изјављује, да не може овај предмет ставити на дневни ред, јер би се о њему повела дуга расправа. (На левици смеј. Са младочешких клупа чују се усклици: Какав је то парламентаризам!) При гласању одбачен је захтев др. Херолда са 68 против 38 гласова.

Нов државни савет у Србији. По обнародованом указу у званичним „Српским Новинама“ чланови државног савета ово су: Ђенерал Сава Грујић, председник министарског савета, министар иностраних дела и заступник министра војног, остајући и даље као председник министарског савета, министар иностраних дела и заступник министра војног; Алимпије Васиљевић дојакошњи члан државног савета; др. Никола Крстић, дојакошњи члан државног савета; Стојан Бошковић, дојакошњи члан државног савета; Коста Јовановић, дојакошњи члан државног савета; др. Лева Довић, дојакошњи члан државног савета; Петар Велимировић, министар грађевина на расположењу; др. Михајло В. Вујић, министар финанција и заступник министра просвете и црквених послова остајући и даље као министар финанција и заступник министра просвете и црквених послова; Светозар Милосављевић, министар просвете и црквених послова на расположењу; Стева Р. Поповић, министар народне привреде на расположењу; Глиша Гершић, министар правде на расположењу; Димитрије Голубовић, председник апелационог суда у пензији; Јован Ђаја, народни посланик; Андра Николић, народни посланик, и Илија Душмановић, народни посланик.

Упис српског зајма у Француској. Коначни резултат уписа овај је: Уписивка је било свега 13.272, који су уписали свега 141.458 обвезница, што представља номиналу од 70,729.000 дин. а тражено је 26,666.500. Редукција ће се извршити овако: ко је уписао 1 и 2 комада добиће потпуно; ко је уписао 3 комада добиће 2 ком; ко је уписао 4 ком. добиће 3 ком.; ко је уписао 5 ком. добиће 4 ком.; ко је уписао 6—25 добиће само 5 ком.; ко је уписао више од 25 добиће 20 процената од оног што је уписао. Стижу пријаве и после уписа, али оне се наравно не могу у обзир узети, пошто је упис закључен. Нове српске обвезнице већ се траже и за њих се плаћа у Паризу 4—5 франака приде. Стигле су честитке од највиђенијих, најзначајних и најмоћнијих финансијера француских, у којима се између осталога вели и ово: да је овај успех српски у Француској не само значајан у садашњости већ је он и за у будуће отворио врата француске пијаце српским кредитним папирима. Овом успеху мора се зарадовати сваки који Србији добро мисли, тим пре и више, када се узме у обзир тај факт, да тих 70 милијуна нису Србији понудили два три или пет банкара — него импосантна група од 13.272 пријатеља Србије! Тако је испао први покушај краљевине Србије на огњишту француском. То је знак, да Французи умеју да цене напоре малене Србије, да се отресе оних окова у које су је спутале распикуће прошлих година.

Руски лист о Немачкој. Полуслужбени лист руске владе у Брислу, „Ле Нор.“ говори овако о Бизмарковом паду: пошто се прво узбуђење поводом оставке Бизмаркове стишало, сад се са свим јасно види, да је Виљем II. господар и унутрашње и спољне политике. Унутрашња политика продужиће се истим правцем само са другим средствима. И спољна политика, т. ј. одржавање мира, остаће иста, само много проснија. Бизмарк је оплео мрежу, замрсио ковце, и њима омотао људе и ствари. Један део мреже подерао се. Европа ће се већ моћи управљати према царевој политици. Једно писмо истога листа из Петрограда вели, да је тамо у почетку немило примљена вест о оставци Бизмарковој, али хвала буди хладнокрвности руској у свакој опасној прилици, сад је превладало мишљење, да се политика немачка не ће мењати, и да ће је цар наставити у духу Бизмарковом.

Руска влада закључила је недавно да од Севастопоља направи једну велику ратну луку. Решење то није се до сад још почело извршавати за то, што су меродавни стручни кругови имали пре свега да реше, куд да се премести трговачка лука која се сад налази у јужном заливу Севастопоља. Као што руски листови јављају, предао је цар то питање министарском савету на коначно решење. Трговачка лука преместиће се свакако или у Стебички залив крај Севастопоља или у Феодосију. Као што „Новоје Времја“ јавља, преобратиће се Севастопоље у једну ратну луку, у коју ће се моћи „концентрисати силна ратна флота што ће Севастопољу повратити ону велику важност, коју је то место имало до рата Русије са јевропском коалицијом.

Италија. Из Италије не престају стизати гласови о поколебаном положају Криспијевом. И у колико владине новине уверавају да је положај Криспијев врло јак, у толико опозиција тврди противно. Опозиција живо ради да га сруши. Мањани је пристао уз Никотеру, а уз ове Тајани, а сад се већ говори, да ће Мањани саставити пословну владу. Сам Криспи не стоји, веле, добро код краља. Он захтева, на пример, да распусти скупштину, али краљ тражи да прво уклони Сејсит-Доду, Мичела и Ђилота, који потпомажу радикале. Али Криспи не сме да се упусти у таку пробу. У осталом све ове вести још су тамне а нејасне, али не ће дуго потрајати, и тада ће се видети шта је у ствари.

Ново министарство у Србији.

„Одјек“ има у 43. броју овај чланак на првом месту:

„У броју пред овим донели смо на овом месту указ краљевског намештиства, којим је уважена оставка пређашњег кабинета и образован нов под председништвом г. генерала Грујића.

Промена ова не спада у ред оних промена, услед којих се мења правац целе политике, и унутрашње и спољне, него је промена личне природе коју је изазвао ток наших државних послова. Пошто је, по новом уставу, изабран државни савет, те су у њега ушли не мало сви чланови пређашњег кабинета, то је ова промена била природна последица образовања новога државнога савета. И сам састав новога кабинета казује да у ствари никакве друге осим личне промене у кабинету није се десило. Према томе онај политички правац којим иде Србија већ више од годину дана, остаће у њој и даље.

И ако је већи део огромног задатка, који је имао да изврши пређашњи кабинет у реформама према захтевима новог устава и потреба земаљских свршен ипак и новоме кабинету остало је да много што шта што је остало започето, а недовршено, настави и да изведе оно што се још има известа. Под управом министарства, које је дало 16. ов. м. оставку, протекла је за Србију година дана великога и крупнога рада чији ће трагови, без сумње, остати забележени златним словима у нашој историји. Србија је за годину дана под тим кабинетом учинила огромни корак у напред у сваком погледу. На првоме месту нестало је у њој оне политике, која нас је довела до финанцијских несрећа од којих ће народ дуго патити, а дошла је она политика која је мудрошћу својом била у стању да поврати земљи три велика извора државних прихода и да за тако кратко време учини врло осетну поправку у нашем поремећеном буџету. После свега онога, што смо ми били доживели, један такав скок био је више но велики, управо може се рећи био је гигански скок. Величину његову оценило је и јавно мњење и наше и страно, оценио га је наш народ најбоље, давши за то кабинету своје многобројне изјаве радости. Да наша финанцијска политика није до овога кабинета никада на здравијој основи била, сведок су резултати до којих се дошло, сведок је онај бољитак, који данас увиђа свако и признати мора најогорченији политички противник. Осим овога важнога успеха, који је учинио кабинет г. Грујића за мало јаче од године дана, извршене су огромне реформе у земљи о којима се с правом може рећи да су патриотски извршене на срећу народа и државе српске. Нови закони, који су ове

брже, букташе жешће него пређе, као да је закључила, свој плен да ухвати што сигурније; таласи пламена вијаху се око наше главе и пређаху нам, да нас удаве са њиховом топлином и густим димом.

У смртном страху намузасмо наше животиње, о њиховој брзини висаше наш живот, а провалија требаше да нам буде или прибежиште или гроб. Стропоштасмо се доле, ношени на леђима доле падајуће гомиле, и приспесмо онесвешћени више од сто стопа доле. Чим се од потреса опорависмо, видели смо, да смо милошћу божјом сачувани остали; чудноватим начином нити су јахачи нити пак коњи знатно повређени. Чусмо писку и ломњаву преко наше главе од ватре и спазисмо са страхом пламен, који дуж провалије бесњаше, час се уздиже час се спушташе, као да хтеде да прескочи преко земљине пукотине и да уништи све живо у овој пустињи.

Ми остасмо сачувани. Наша смрт беше препречена телесима оних животиња, које су пре једног секунда исти скок учинили, и иљадама испод нас нагомилане лежале служаху нам као неки јастук. Са трудом изађосмо са нашим коњима оданде, и пређосмо преко множине животиња и напослетку доспесмо на једну малу равницу. Она лежаше једну стопу изнад речног корита, која кроз провалију пролазаше, и ту бејаше изванредна паша за наше изнемогле коње. Али животиње беху сувише уплашене и уморене, да би могли пасти, него полегаше да се одморе.

Ми спазисмо да је гомили бежећих животиња пошло за руком, да нађу пута на супротну страну пустиње. Земља и стење још се једнако тресаше, из чега ми закључисмо, да страх још траје, и да безбројни бегунци опет придолазе. И опасност у ствари не бејаше још прошла, јер ветар дуваше јако и носаше велике пламенове на другу страну, где се запали сува трава и жбуње, тако да пламен прескочи провалију и настави пустош и са друге стране.

Пошто се ту за један тренутак немасмо чега бојати, запалисмо ватру и наслађавасмо се са једним младим бивољским телетом, коме при паду све кости поломљене беху.

Остасмо два дана на оном месту, да се оснажимо и да се коњи одморе. У дубокој земљи сакривени, бејасмо сигурни од бесноће пламена. Другог дана чусмо јаку грмљавину, и из тога закључисмо, да ће сад пљусак бесноћу ватре зауставити. У осталом ми се мало бринусмо шта се над нама догађа.

У јутру трећег дана продужисмо путовање са стране реке више енглеских миља, преко много мртвих животиња, које река не могаше однети. И изабрасмо путању, коју су уплашене животиње утапкале, и нађосмо се тога дана још пре подне на једној великој равници. Довле год око могаше допрети, беше само голо и изгорела земља. Ни једна травка, ни један жбуњић не бејаше одбегао ватри; и велика множина полуизгорелих јелена, бивола и дивљих коња покриваше предео унаоколо.

Ми јахасмо даље преко једне широке али плитке реке, која је ватри, што је продирала, пресекла пут, за тим преко једног брдашца, које је са зеленим жбуновима покривено. Исти пут беху стада, што су бегала утапкала. По што-што пола сата путовали кроз ову засеку, појави се пред нашим очима редак изглед.

На лепој и богатој равници, беху шљивице, детелина и руже, и довле год могасмо видети, лежаху иљадама животиња разне врсте једне мирно своје уморене ноге лежу, друге испружиле вратове, али не могаше устати, да би попасли меку траву око себе. Поворје беше преко сваког описивања лепо, и сећаше нас на слику о створењу света, које се у свима библијским књигама налази. Буци и пантери лежаху неколико корака од гомиле антилопа. Биволи, коњи, и медведи беху измешани, и ни једно од животиња не беше у стању да устане, са места на којем уморене беху пале. Ми прођосмо поред једног великог јагуара, који је пао на десет стопа иза младог телета. Кад нас спази, покуша да устане, сави главу и тело у круг и у својој немоћности, сакри главу испод своји прса, и зацрла час претећи а час молећи. Да смо имали сувише барута, онда би ми могли травождере ослободити од њихових крвожедних суседа; али ми смо морали штедити барут, јер нас овде могаху у сваком тренутку лопови напасти.

Наши коњи требаше мира; ми им свидосмо седла и сироте животиње наслађаваху се сада боље но икада. Ми сами пак имађасмо на срећу још једну добру закуску од телећине. Близу нас лежаше један леп јелен, коме ја одмах нарочите наклоности показах. Он беше тако изнемогао, да се не могаше покренути ни 50 цент. да би до траве доспео и свој суви језик освежио, како јако беше измучен од жеђи и глади. Начупах му мало детелине, коју му пружих; али сирота животиња у прекос свију напора не могаше гутати. Једно 12 метера од нас беше један извор; узедох кожну капу једног сапутника, напуних је и повратим се јелену. Какав поглед пун израза! Какве лепе очи! Ја му капух неколико капљица на језик и држах му воду под носом коју он скоро сву половио беше.

Кад сам јелену и другу капу пуну воде донео, лизаше ми благодарно руке. Пошто се беше напио, покуша да устане, али ипак извади га моћ и својим очима посматраше ме на сваком кораку.

Тројица од мојих другова били су пушкама наоружани и отидоше у лов. Баш хтедох учинити предлог, да их потражимо, кад се они крвавим ножевима, ханцарима и хаљинама повратише. Они су били предузели сечу противу курјака. Читалац, који удобно у својој наслоњачи седи не може преставити себи колико путници мрве курјаке. Кад ми други довнадосмо, шта су радила наша три друга, закључисмо, да и ми на на оном месту преноћимо да би један врло велики број оних наказа потукли. При њиховој садањој немоћи нисмо се имали бојати ни за какву опасност; ипак узесмо своје пиштоље, да би нам могли користити, противу оног пантера, и започесмо убијати. Уз пут наиђосмо на једног јагуара са дивљим погледом, и не држасмо за савесно, да се са овом животињом упуштамо, већ је пустисмо с миром, и нађосмо скоро довољно занимања за наше ножеве и ханцаре међу једним густим чопором вукова. Четири часа убијасмо, тада се повратисмо уморени и гладни у свој стан.

Наш кувар, један доктор, беше неком младом медведићу, који је предањ искрснуо био, одерао кожу и беше сад заузет тим, да му месо скува. Мој јелен пасаше и допусти да га милујем као да смо били стари пријатељи и непомиче се са места, довле се ми сами не вратисмо следећег јутра.

Читалац се можда чуди о таком умору дивљих животиња. Но не сме се заборавити, да их је она ватра преко сто миља гонила. Ја држах за вероватно, јер се исти пожар беше раширио у једном правцу на 500 енглеских миља. Ипак нећу тврдити да су све животиње такву дуж превалиле. Скупљаху се постепено, пошто се ватра даље одваљала, док нису ону страшну масу образовале.

Наши су се коњи од напора потпуно опоравили; брзо одкасасмо и наскоро бејасмо у потпуној слободи и сигурности.

Ниш, 13. јануара. **а+в.**

реформе извели, махом су ступили у живот и њихово ће се дејство моћи оценити тек доцније али се признати мора да су и кабинет и народна скупштина уложили много патриотског труда, да они задовоље савремене потребе народне и државне. Није нам ни мало потребно да износимо потанко корисност овога рада, који је учињен под старим кабинетом, јер је извршен по потпуном споразуму са људима који потребе народне добро познају, и извршен је у смислу оних захтева који су изношени више од десет година на јавност и пред старе владе и преко скупштина и преко наше штампе.

Напослетку да поменемо да је под старим кабинетом Србија обновила своје добре одношаје на страни са оним пријатељским државама, с којима је од вајкада везују братске и крвне везе, а с којима од некога времена била стала у запете односе кривицом оне настране и тесногруде политике, која није водила строгога рачуна о правим земаљским и народним интересима.

Под управом кабинета који је дао оставку, Србија је, једном речи, и унутра и споља, корачила напред, и данас, кад је он предао њу, своме наследнику, она је чврста љубављу и слогом унутра, пријатељством и добрим односима са спољним светом; она данас после оног тешког стања, кад јој је сваки кредит пред новчаним светом био пао, код најјачег новчаног света ужива потпуно поверење и добија на први апел свој тројином више но што тражи.

То је рад бившег кабинета за годину и неколико дана. Овај спасоносни по Србију правац има да настави и нови кабинет, којем на челу стоји опет генерал г. Сава Грујић. Нека би дао бог, да рад новог кабинета буде онако успешан, како је био рад његова претходника, па ће Србија с правом моћи да рече, да она стално иде својој бољој будућности. Ми смо тврдо уверени, да он само тим путем може и ићи. Нек му је срећан рад."

Вести из места и са стране.

Славјански у Београду. — Као што јављају београдске званичне „Српске новине" приредиће Славјански у Београду два концерта и то 23. и 24 овог месеца у краљ. срп. народном позоришту.

Нове композиције Јосифа Маринковића. Читамо у београдском „Дневном Листу": „Даровити композитор и уметник г. Ј. Маринковић израдио је нове композиције и то „Косовску химну" (речи од Драг. Ј. Илића) и „Дижимо школе" (речи од Змаја) за збор сопрана и алта са солом, за које се може рећи, да су уметнички производи, које је могао да даде само г. Јосиф, познат са своје оригиналности, који је увек умео да изведе поједине мелодије у српском духу, а са изразом, како то саме речи (текст) захтевају. Осим тога је уважени г. Маринковић израдио већ своје „7-мо коло народних песама".

Парница против Фаркаша, варалице на лутрији довршена је и пресуда изречена. И по њој су Фаркаш, Собовић и Пешпеки (Pöspöky) осуђени на осам година тамнице, госпођа Телкеши на две, а Хергот на три године; уз то сви заједно су осуђени да солидарно исплате аустријском државном ерару 480.000 фор., а угарском 24.000 фор. Пресуда је била обнародована у прошли уторак.

На разрешеном збору Младочеха, који је био 18 (30.) марта у Колину говорио је посланик чешког сабора и вођа Младочеха др. Грегер о чешко-немачкој погодби. Владин повереник захтевао је од од дра Грегера, да се у својим изразима о тој погодби умери, на што овај одговори: „Па ја се и умеравам. Јер кад бих хтео говорити онако, како чешки народ осећа, — морао бих огњем и мачем да говорим". — На те речи разреши владин повереник збор.

Три нове књиге од Кошута. Ових дана изашле су три нове књиге успомена мађарскога вође Лудевита Кошута из год. 1848. Првој књизи придодан је предговор под насловом: „Неколико речи о мојим најновијим списима. Пригодом објављења тих трију књига писао је Кошут писмо мађарском заступнику Хелтију у којем се подписао са: „Лудевит Кошут, некадањи мађарски грађанин, за сада домовине лишени Мађар". Три нове књиге обрађују политичке догађаје од год. 1860. до 1867.

Туча ради Бизмарка. „Кіевское Слово" донаша ову занимљиву вест: Оставка кнеза Бизмарка би ће предметом чудноватог судбеног расправљања између два петроградска Немца, који се због важности одступа железнога канцелара посвадили. Иван Ивановић је за доказ несумњивих заслуга кнеза Бизмарка бацио Карлу Карловићу у лице чашу пива, а овај потужи, да осведочи Ивана Ивановића о кривици канцеларевој, који је 25 година мутио Европу и чинио да све државе држе под оружјем толико милијуна војске, разбио о главу свога пријатеља тањир с чорбом.

Жалостан догађај. У словачкој општини Њусећу збио се пре кратког времена догађај, који пружа јасну слику: шта све морају да трпе они, који се противе мађаризацији. У тој општини ваљало је бирати пароха, и народ једнодушно хтео да изабере себи за духовног пастира свештеника Крижана; власти га нису хтеле због тобоже „панславистичког мишљења". Избор је требао да се обави још прошле године, али није све до данас, јер је народ морао чекати, док му дође дозвола од виших власти, да сме бирати свог кандидата. Све три инстанције одбиле су кандидатуру Крижанову „ради панславистичких тежња", него власти послаше за администратора те парохије свога човека Хомолу, иначе Мађара. Чланови општине нису се могли да сложе са овим човеком, те кад је Хомолу ваљало инсталирати, биле су преко ноћ браве на црквеним вратима оловом заливене, ужета са звона поскидана, а на кућама освануле црне заставе. Хомола бојећи, да народ не навали на њега позове оружану помоћ, што је — узгред буди речено — заиста недостојно једног духовног лица. — Кад је пре неколико дана дошло црквено поверенство да предузме коначни избор пароха, побуни се народ у цркви, чим је дознао да неће моћи бирати омиљеног свештеника Крижана, те стаде викати: „Дајте нам Крижана, па ћемо се умирити!" — Но то мудро поверенство, у којем није био ни један заступник народни, није хтело да испуни жељу народону, него позва жандаре, који су бајонетом уболи тројицу бирача, те ће јадници једва остати у животу. Но поверенству ни то није било доста, него позове и војску, те је одмах дошло 160 војника са 11 официра. Но избор се ни сад није могао обавити, него је одложен на месец дана, док стигне решење од цара, на кога се црквени одбор обратио, молећи, да сме бирати Крижана. — Војска међутим је непрестано тамо и издржава се на трошак бедног народа. — Красно збиља у уставној држави!

О мајци Ивана Тургењева. У мемоарима полусестре Ивана Тургењева има врло лепа карактеристика Тургењевљеве мајке. Из те карактеристике ево неколико редака: „Прву младост провела је Варвара Петровна — тако му се звала мајка, у невољи и самоћи. У кући родитељској била јо занемаривана, злостављана и кад ју једном очу увреди, побеже она ноћу пола обучена своме ујаку, који ју узе у закриље. Али јој је и ујакова кућа била права тамница. Кад јој је било 30 година, ујак јој напрасно умре и она наследи велико имање. Мало касније се уда за Сергија Тургењева, „најлепшег човека у Русији после Александра I." Варвара, која у младости није била лепа, полепша се годинама, и како је била бистра и окретна, имала је доста обожаваоца, којих је непрестано био пун стари двораац Спаскоје у губернији Орелу. — Чудновати узгој њезине нарави пробуди у њој чежњу да на сваког утиче и с тога је била више пута досадна својој околини. Била је охола и строга, а ретко кад добра и великодушна. Све је мислила, да је рођена, да другима управља. Нико се није усудио, да јој протуслови осим њеног мезимца Ивана. По смрти свога мужа Сергија, који јој је оставио велико имање, живела је и даље у старом дворцу, али не онако раскошно, премда је имала 40 слугу. Од 1841—1846. г. Иван Тургењев живио је у Москви, а о школ. празницима код мајке у дворцу. Око себе увек је сакупљао људе образоване. Мајка му никако није одобравала, да ради на књижевности. „Ја никако не могу да појмим, како ти можеш и помислити, да будеш књижевник", говорила му је она. „За ме књижевник значи то исто, што и просто шкрабало. У осталом, ко ти данас и чита какву руску књигу? Боље ће бити, да ти потражиш државну службу, што и приличи племићу. Дођи до великог чина, ожени се и постарај, да нам породица не угине." — „О, што се тога тиче, мајко, на то се слободно не ослањај", одговорио јој је син смејући се, „ја се никад нећу оженити." — Међутим постаде Иван Тургењев славан писац, чију је славу мајка презирала. Никола, старији брат Иванов, који се јако разликовао од свога брата, био је врло даровит. Он се против воље мајчине оженио с неком својом младом рођаком, коју је волио, изађе из војске и да се на изучање страних језика, које је учио врло лако. Варвара Петровна дуго је тај брак сматрала као „просту везу" и најзад 1845. године оде у Петроград, да растави сина од жене му. Но код сина и снахе наиђе на такав отпор, да се после неколико дана гњевна вратила из Петрограда. Тек на годину дана пред смрт помири се са сином и снахом. Ова богата и независна, али огорчена и незадовољна жена умрла је у Москви 1850. год. у наручју свога сина Николе."

Братоубиство. Браћа Милош, Иван и Урош Брезовац из Кузмина у котару митровачком живела су одавно су свој задружни иметак разделила на троје, врло зло; јер су Иван и Урош увек мислили, да је Милош више покретног иметка добио, него што му је у ствари припадало. Ради тога рази се међу браћом мржња и свађа. Браћа Иван и Урош Брезовац ступише у заједницу, а Милош остаде. Према томе била је и марва Милошева сасвим одлучена од марве браће његове. Иван и Урош пазили су увек на брата Милоша, да не би ли овај можда недопуштеним начином што присвоио од њихове покретнине, па су зато вребали и ноћу да изврше своју освету. На несрећу ступио је ноћу 20. марта т. г. Милошев во „Даров" у тор браће му, а Милош покуша да истера вола. То је опазио Иван, који је близу стајао, па прискочи са секиром у руци к брату, те га удари по глави и састави са земљом. Затим је отишао убица одмах на салаш — сат далеко од Кузмина — к брату Урошу, који се онде тесарском радњом бавио, те му је приповедио што се догодило, додавши, да је несретни Милош хтео њихова вола „Дарова" украсти из тора. Оружници у Мартинци похитише 21. марта т. г. на лице места, развидише учин, те на поменутом салашу ухватише братоубицу и предадоше кр. судб. столу у Митровици.

Чудна болест. У бечкој градској болници десио се у ово време занимљив случај. Неки радник, 54 год. стар, повреди радећи један прст на левој руци тако јако, да су лекари у болници — камо је тај човек на лечење доведен био — одлучили, да му одсеку тај прст, да не би наступило запаљење (Brand). Прст збиља одсекоше и рана се на скоро залечи. Али се наскоро појави нова невоља: лева рука у тог несретног радника поче се непрестано кретати тако, да су је морали привезати уз тело, само да би се болеснику дало мира мало. Никаква лекарска средства не могоше томе да помогну, него та беда и невоља пређе и на остале мишиће у телу, те се болесник не може ни за тренут да смири, него се непрестано обрће на леву страну. Чак и кад сасвим лежи он се налази у непрестаном кретању, као оно риба што се праћака, кад из воде дође на суву земљу. — Сличан случај десио се и једном паришком лекару, који је ту болест назвао „клунизмом", јер кретање болнога врло опомиње на кретање и кривљење клуна (кловна) у циркусу.

Бразилијанска република према свом бившем цару. Бразилијанска влада обнародовала је указ, којим се бившем цару Дон Педру даје као накнада за његова добра у Бразилији 250.000 фран. и у име пензије месечно по 75.000 фран. почевши од 1. априла о. г.

Циклон у Америци. Пошто је и опет успостављена брзојавна свеза са оним местима, у којима је ових дана ужасно беснио циклон, изилазе на видело управо грозне потанкости. Град Луасвило сав је у рушевинама, јер је грозан оркан 2500 кућа уништио тако, да се у њима не може више становати. И људи је настрадало врло много, јер их је 3000 рањених и озлеђених, а 500 убијених. Највећа несрећа догодила се на градској већници, где је таман била сјајна игранка, кад је нарушила олуја. Већница се срушила, а у рушевинама је погинуло 200 људи, међу њима 70 деце. Осим тога је у исти час у већници неко добротворно друштво држало своју седницу, те је и ту погинуло до 100 особа. У Бовлигрену, градићу од 5000 становника, погинуло је такође до 300 особа, попајвише у позоришту, где је управо била представа. Сличне страхоте јављају се и с других места.

Срем. Карловци, 22. марта.

Избор др. Мише Михајловића испао је сјајно. Ма да је партија Лазе Обреновића понудила своје услуге клерикално-опортунитској клики секретара И. Ћирића и ма да су обе странке против Мише Михајловића употребиле уз припомоћ познатог градоначелника сва недозвољена средства, да др. Михајловића оборе — ипак је радикална странка сјајно победила. — Овом приликом морамо изнети на јавност, управо гадно држање директора Лазића, који је појединим бирачима претио, да ће им деца добити другу класу, ако им очеви буду за др. Михајловића гласали. Препоручујемо ово сл. патронату на „даљне уредовање."

ИЗБОРИ ЗАСТУПНИКА
за наш народно-црквени сабор

До закључка листа стигли су нам ови брзојави о исходима избора заступника за наш народно-црквени сабор.

Нова Градишка. За новоградишки срез изабран за световног заступника Богољуб Милетић, који је добио 79 против Стеве Поповића Вацког, који је добио 12 гласова; за свештеничког Крајновић, који је добио 54 против проте Турала, који је добио 38 гласова. Живели наши посланици Милетић и Крајновић! Живела народна свест!

Вел. Бечкерек. Александар Трифунац примио на бирачком збору бечкеречком целокупне српске народне слободоумне странке наше одлуке од 22. фебруара и већином гласова за саборског заступника изабран.

Вел. Сент-Миклуш. Уз притисак од стране свију попова кортеша владике Бранковића Др. Ружић, зет Бранковићев, изабрат већином гласова. 17 попова још код куће изнудили потписе изборника.

Стари Бечеј. Емил Степанов добио 62 гласа, прота Борота 60. Живео поп Емил Степанов!

Ст. Бечеј. Др. Гига Авакумовић при гласању добио 82 гласа, Лаза Дунђерски 51 глас; браниклијашку странку предводио поп Панта. Одушевљено кличемо: Живео др. Гига Авакумовић!

Ср. Карловци. Др. Миша Михајловић изабран са шездесет гласова већине против И. Ћирића и Лазе Обреновића.

Ердевик. Кандидати целокупне српске народне слободоумне странке: Богољуб Милетић, адвокат из Брода, и Мишић, администратор краљевачке парохије, са већином од 43 гласа изабрани. Живела свест народна, живели наши посланици!

Панчево. За заступника вароши Панчева једногласно изабран Никола Павловић.

Рума. Борба о избору председника нечувена, но ипак Јован А. Ђуришић-Биорац победио против свештеника Саве Стојшића. За посланике изабрани др. Ант. Богдановић са 108, архимандрит Руварац са 111 гласова. Остали гласови пали на др. Лазу Станојевића и свештеника Јоцу Ђуришића.

Ст. Паланка. Јован Благојевић кандидат целокупне српске народне слободоумне странке изабран са 79 гласова за световног кандидата против Паје Гостовића, који је добио 48 гласова. Од свештеничких кандидата прота Милан Ћирић добио 87, поп Зарија Станковић 40 гласова.

Беловар. У беловарском првом срезу изабран радикал Стеван Јовић, у другом либерал Анастас Добројевић, свештенички прота Јован Штековић клубаш.

Вршац. Огромном већином гласова изабран за посланика вароши Вршца др. Јован Јовановић-Змај, против др. Ђоке Милосављевића.

Трговина.

Нови Сад 22. марта (3. априла). Од ово два три дана амо, време се променуло. После оних топлих дана, окренуо неки хладан ветар да дува, Време је дурновито; изгледа као да ће кише пасти, која би врло нужна била. Вода Дунавом је у малом опадању. На нашој житној пијаци цена рани није се још никако побољшала, а довоз све једнако слаб. За сад је ова цена:

Ново жито 8 ф. 10—20 н., старо жито 8 ф. 30 до 40 н. Наполица 7 ф. 20—30 н. Јечам 5 ф. 60 до 70 н. Зоб 7 ф. 50 н. Кукуруз 4 ф. 20—30 н. н. до 40 новчића. Са осталих, пијаца бележимо ове цене:

Лукац 5 н.
Арпацик, главичурак 8—9 н., арпацик, сејанац 13—15 новчића.
Пасуљ бели 7 ф. — 7 ф. 50 н.
Пасуљ жути 8 ф. — 8 ф. 50 н.
Кромпир жути 2½ нов.
Кромпир црвени 3 нов.
Теоци 6—12 фор. од комада.
Јаганци 5—9 фор. од пара.
Свињи 40—42 нов. од 1 кгр.
Маст 52—54 нов. од 1. кгр.

*

Будимпешта 20. марта (1. априла.) Шеница је данас добро нуђена. Куповање врло ограничено. Продато је 18.000 м. ц. шенице. Са другим зрном беше врло слаб промет. Кукуруз је са неколико новчића јефтинији. Продавано је: 80 и 79 кгр. тешка 9 ф. 15 н. 78.8 9 ф. 12½ и 77·7 9 ф. Поморишка 77.5 9 ф. 7½ н. Бајска 75. 8 ф. 95 н. Арадска 80. 9 ф. 15 н. Све на три месеца. Зоб 8 ф. 25 н. до 8 ф. 35 н. Кукуруз 4 ф. 92½ н. — 4 фор. 95 новч.

Термини: Шеница за пролеће 8 ф. 68 — 8 ф. 70 н. за јесен шеница 7 ф. 70 — 7 ф. 72 н. Кукуруз за мај-јуни 4 ф. 87 — 4 ф. 89 н. Репица за август-септембар 12 ф. 35 — 12 ф. 50 н.

*

Штајнбрух 29. марта. Извештај г. Косте Брашована, од 21. до 28. марта. Увоз ове недеље био је приличан. Значај рада могао би се млаким назвати, рад тежак. Купаца са стране прилично. Недељни закључак миран. Цене слабе.

Прибележено је:

Мађар. тешки 48—49 н. мађарски лаки 47—48 н. Сеоски (кочинари) 45—46 н. Српски 44—47 н. У оборима налази се, од 21. марта заосталих 128.752 комада. Увоз из доње Угарске: Рањени 3381 ком. мршави за рану 6515 ком. из околине 268 ком. из Србије 1779 ком. цео увоз 11.943 комада. Извоз: У горњу Угарску 78 ком. за Беч 1190 ком. за Ческу 1259 ком. северну Немачку 621 ком. Будимпештанску околину 200 ком. за Будимпештанску потрошарину 2963 ком. за Угар. држ. жељезницу 654 ком. Цео извоз 6974 комади. Свега је још остало на окупу у оборима 133.751 комада.

*

Будимпешта 27. марта. Извештај комисионе радње, рогате марве, Матије Дајча.

Догон 2077 ком. и то: Угарски волова 1481 к. Српски крава 40 ком. Угар. крава 426 ком. Бивола 40 ком. Бикова 90 ком. Данашњи догон према прошлој недељи, био је са 300 ком. јачи, услед чега је и продаја била повољнија. Бољи квалитет је са 50 нов, по м. ц. скупље плаћан. Плаћало се: Рањени волови 23—25 фор. Српски 21—22 фор. Лошија квалитет 19—21 фор. из Србије 19—22 фор. Биволи 14—17 ф. Краве 21—23 фор. Бикови 22 до 25 фор. Све од кгр. животне тежине.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 22. марта.

4% угарска златна рента — — —	101·85
5% „ папирна „ — — —	98·80
Дукати — — — — — — —	5·60
Наполеондори (20 франака) — — —	9·44
Немачке држ. марке — — — —	58·50

Народна привреда.

Упутство о гајењу памука.*)

Памук захтева за своје успевање више топлоте но биље које у нас расте и гаји се, па зато га и треба сејати само на местима, која су сасвим жупна и југу окренута, која су умерено влажна, која су на оцедним равницама заклоњеним од ладних ветрова, у близини којих нема високих дрвета те да својом сенком заклањају усев од сунчане топлоте.

Исто тако добро успева и по онижим брдима али само у присоју (њиве југу окренуте). Велика суша као и прекомерна влага шкоде му.

Што се тиче земље, најбоље успева на јакој пескуши а и другим земљама. — Ако је земља слаба (посна), треба је нађубрити и то с јесени и увек згорелим ђубретом, јер од незгорелог ђубрета њива се окорови тако, да коров угуши памук. Најбоље је сејати га на њиви, на којој је прошле године био кромпир или пасуљ као и после других окопаовина, које остављају за собом урађену земљу.

Најподесније је време сејању памука између Благовести и Ђурђева-дне, управо чим трв почне цветати и престану пролетњи мразеви а слане; но ако је позно пролеће, није доцкан сејати га и до летњег св. Николе (9. маја).

Земља за памук поре се као и за жито, плугом или ралицом, добро се уситни (као за конопљу) и очисти од корова. Сеје се на кућице — оцаке — по 2—3 зрна у кућицу — оцак — слично пасуљу, само што кућице треба да су удаљеније једна од друге, јер памук расте више у висину но пасуљ пешак, и разграњава се као и црвени патлиџан (инд. памук).

Кад памук никне и одмакне растом у висину за једну шаку, треба га опрашити и коров између кућица окресати а још боље почупати. После 3—4 недеље треба га поново окопавати и мало загрнути. Затим сваки 15 дана треба коров плевити и чистити, иначе ће га угушити и памук не може да сазри.

Но памук се може сејати и на сачму али наретко, као што се кукуруз у неким крајевима сеје, па завлачити и то лаком браном, да се семе дубоко не затрпа те да лакше никне, па кад никне, и као што је поменуто одмакне у порасту за једну шаку, треба га плевити и проредити тако да струк од струка буде раздалеко за једну стопу, а ако је врста памука, која се јаче грана (као индијски), онда и за једну и по стопу. Остали послови око гајења памука јесу: да се опраши, огрне и врло брижљиво плеви и чисти од корова. Једном речи, памук се гаји онако исто као и кукуруз, само што се земља за памук мора боље приуготовити.

Ако буде уредно лето, памук ће у месецу августу почети да цвета, образујући с почетка цветне главичице, које су сличне онима божура и перунике пре но што се расцветају. Но памук не цвета сав у једно време, већ док се једни пупољци на струку расцветају, други су у напону, а трећи тек замећу. С тога и не сазрева сав једновремено ни на једној истој кућици — оцаку.

Обично се узима да од дана сејања па за 90—100 дана цвета, а од дана цветања па за 30—40 дана сазри. Зато при крају августа и у току септембра, ако је лепо и топло време, цветне главице — чауре —, које се у околини Вардара, одакле је ово семе које се шиље, и „шишарице" зову, почеће да се отварају из њих се појави памучно влакно које обвија памучно влакно које обвија памучне семенке, и онда је време да се беру. Пошто пак памук неједнако сазрева, то се и брање памучних чаура чешће понавља, но најобичније свршава се берба у три брања. Бере се рукама и то одмах чим чауре распрсну. Памук у првом брању најбољи је, а затим онај у другом. Трећи пут оберу се нераспрснуте чауре, које су задесили рани мразеви. Памучне чауре од првога мраза немаре, само их треба, чим је преко ноћ пала слана, одмах сутра дан обрати и изнети преко дана на сунце да се осуше. Ако памук у чаурама ухвати и друга слана, поцрни и губи у пола цену. Обрате чауре износе се топлог дана на гувно да доврe и распрсну тако, да се облога може лако да одвоји од памучног влакна, које изгледа као повећи прамен вуне савијен у кудељицу. Ове памучне кудељице пошто се истресу у неколико од семенки, слажу се у памучне колачиће.

За чување памука, треба имати суву стају па било да се оставља на гомилу или у вреће док се не јаве купци.

У средњу руку узима се, да се са једнога дана орања, или са 40 ари може добити до 380 кила чаура, од 100 килогр. пошто се ове очисте од семена, може да се добије до 28 кила памука.

*) Мин. пар. привреде у Србији набавило је семе од памука, и раздало га са овом поуком пољопривредницима у Србији, што и ми нашим читаоцима саопштавамо.

* * *

Пољопривредно окулирање — очење — у пролеће.

Дошло је време калемљењу воћа, али само као што је у народу познато, у процеп или под кору. Но у процеп се не може калемити коштичаво воће, јер се рђаво или никако не прима. И тако коштичаво воће, нарочито кајсије и бресквe морају чекати до лета па онда да се окулирају на терајуће, а још боље на спавајуће окце, то јест оно, које неће до јесени потерати лист него преко зиме остати у спавању па тек на пролеће терати.

Кад би воћари, који имају преко године да калеме — облагороћавају — на хиљаде младица разног воћа, морали чекати да коштичаво воће, само окулирају у позно лето и на спавајуће око, мало би могли накаламити или окулирати. И за то је у најновије време узето, да се и на окца калеми или окулира и у време — пролеће, — када се и друго калемљење обавља, кад се кора већ цепа, (најбоље око Благовести), кад и лоза суви и отопли време. За ту цел калем-гранчице одсеку се још преко зиме, најдаље до половине месеца фебруара; и оставе у подрум у земљу пободене, и кад дође време окулирању онда се употребе, баш да мало и увеле изгледају; јер их сочне подлоге одма опораве и оне боље усисају тај сок; премда не би згорег било, да се пре употребе баце у воду да се поврате и онда мало провену да се не би употребиле посве мокре.

Коме је познато очење — окулирање, тај зна како окца треба одсећи, али и који то знају, они често у томе греше, што окце чисто с дрвета сгуле, кад обично преко лета окулирају, и тако окце позаеде и остане мала рупица, а то не ваља, окце је већ повређено; него треба на кори да остане и мало дрвцета бар колико нокат дебелог. Многи држе, да се баш онда неће окце да прими кад остане ма најмањи иверак испод окца. Но ја питам, а како се прима у процеп и под кору кад и ту има, те још колико иверка од задељаног дрвета, прими се само кад добро прилеже — пасује — кора с кором; тако је и код окца, које сво дође под кору. Ја сам калемио у јесен повелике пупе од крушака и јабука управо плодне гранчице*) на којој је било дрвенцета или иверка, па се прима, само кад кора с кором добро прилегне или се завуче под кору.

Тако исто окца од бресака и кајсија примиће се и у пролеће под кору, само кад се оставши иверак под окцем глатко зареже и само се крајеви од коре виде. Као што се зна, окца су у пролеће много крупнија и развијенија, него што су према јесени, и боље ће се развити и преко читавог лета знаће доста времена да еврасту и у дрво стврдну, те да преко зиме не провебу.

*) Све и овакве плодне гранчице оче се у јесен код онога воћа које тера само у прут а не и на плодна окца, или кад се хоће да има на једној воћки више сората, које често прве, али невремено друге године понесу род.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ И ГОТОВ ЈЕ:

ИЗБОРНИ РЕД

ЗА СРПСКИ НАРОДНО-ЦРКВЕНИ САБОР

(СА ДОДАТКОМ)

И

САБОРСКО УСТРОЈСТВО.

Може се добити у уредништву „Заставе." Цена је 20 новч.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШИХ „ВОЂА".

(Сабор невера. — Вође невере. Да им запушимо уста.)

Од Јаше Томића.

Прештампано из „Заставе".

Може се добити у уредништву „Заставе". Цена је 30 нов.

✝

Са уцвиљеним срцем јављам свима пријатељима и познатима, да нам се нигда неваборављено дете

ПЛАВША

после дводневног тешког боловања у својој петој годиници у бољи живот преселио између 15-ог и 16-ог марта ноћу.

Главно ми је, да се овом приликом најтоплије захвалим живом саучешћу које нам је од стране грађанства указано, а по на особ: преч. г.г. Јосифу Поповићу пароху, Лазару Шевићу младом капелану нашем, мојој браћи и колегама, г.г. многозаслужном и одликованом учитељу Драгутину Дадићу, милом брату Николи Кирићу, који са својом школ. децом спровод увеличаше, даље: лепа фала моме домаћем лекару др. Буртику, који је све чинио да ми дете од смрти спасе; фала госпама које венце на самртнички одар положише, не мању хвалу нека прими наша млађана „женска задруга" која је већим делом при укопу учествовала, а тиме бол наше душе знатно ублажише. На послетку: свима и сваком још једном нека је овим изречена најтоплија захвала.

Ада 17. марта 1890.

У име многобројне својте: Ђура Акшамовић отац, Софија Акшамовић мати, Милош Лукић деда, Ана Акшамовић мајка.

СЛИКА

ДРА СВЕТОЗАРА МИЛЕТИЋА

са сином му

СЛАВКОМ

може се лепо израђена на фином картону добити.

Цена по комаду 1 фор., са поштарином 1 фор. 20 новч.

Поруке без новаца не уважавају се.

Срп. штампарија др. Св. Милетића.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(РЕД ПОЗОРИШНИХ ПРЕДСТАВА.)

У суботу 24. марта (5. априла): **„Краљ Лир"**, трагедија у 5 чинова, од В. Шекспира, превели Ј. Стефановић, др. Л. Костић и А. Хаџић.

У недељу 25. марта (6. априла) по други пут: **„Рићокоса"**, позоришна игра у 3 чина, написао Лукач, превео Ђ. П.

У уторак 27. марта (8. априла): представа за децу у 5 сахати по подне: **„Стари бака и његов син хусар"**, позоришна игра у 3 чина, од Ј. Сиглигетија, превели Ј. Ђорђевић и Л. Илић.

У среду 29. марта (10 априла) први пут: **„Кобан спомен"**, позоришна игра у 3 чини, с певањем, написао Михаило К. Димитријевић.

РЕД ВОЖЊЕ

ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 20. МАЈА (1. ЈУНА) 1889.

Из Будимпеште за Београд:

Километара	СТАНИЦЕ.		Мађарски влак (Orient-Express)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Будимпешта	полази	2.35	2.40	8.00	9.40	—
175	Субатица	„	5.50	6.26	1.46	5.24	—
	Шандор	„		—	—	5.33	—
	Верушић	„		—	—	5.49	—
193	Чантавир	„		—	2.11	6.16	—
	Зобнатица	„		—	—	6.26	—
207	Топола	„		6.59	2.34	6.48	—
	К. Хеђеш	„		—	—	7.12	—
223	Х. Фекетехеђ	„		7.16	2.56	7.20	—
234	Врбас-Кула	„		7.30	3.16	7.46	—
248	Стари Кер	„		7.44	3.34	8.15	—
	К. Алпар	„		—	—	8.25	—
260	Кисач	„		—	3.51	8.38	—
276	Нови Сад	„	7.40	8.21	4.19	9.17	—
279	Петроварадин гр.	„		—	4.25	9.25	—
281	Петроварадин	„		8.29	4.32	9.33	—
286	Карловци	„		8.37	4.41	9.47	—
296	Чортановци	„		—	4.59	10.09	—
300	Бешка	„		—	5.07	10.20	—
310	Инђија	„		9.05	5.21	10.38	—
318	Стара Пазуа	„		9.15	5.38	11.00	—
326	Нова Пазуа	„		—	5.50	11.15	—
332	Батајница	„		—	6.00	11.28	—
347	Земун	„	8.59	9.45	6.20	11.55	—
359	Београд	„	9.09	10.05	6.45	12.30	—

(Овај воз саобраћа сваког уторника и петка)

Из Београда за Будимпешту:

Километара	СТАНИЦЕ.		Мађарски влак (Orient-Express)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Београд	полази	3.02	5.30	8.25	3.25	—
12	Земун	„	3.12	6.11	9.00	4.01	—
27	Батајница	„		—	9.19	4.33	—
34	Нова Пазуа	„		—	9.30	4.48	—
41	Стара Пазуа	„		6.42	9.43	5.05	—
49	Инђија	„		6.52	10.01	5.31	—
60	Бешка	„		—	10.19	5.56	—
64	Чортановци	„		—	10.27	6.06	—
73	Карловци	„		7.20	10.46	6.30	—
78	Петроварадин	„		7.27	10.56	6.43	—
81	Петроварадин гр.	„		—	11.02	6.51	—
83	Нови Сад	„	4.43	7.43	11.16	7.19	—
100	Кисач	„		—	11.38	7.58	—
	К. Алпар	„		—	—	8.10	—
112	Стари Кер	„		8.13	11.55	8.22	—
125	Врбас-Кула	„		8.28	12.18	8.51	—
136	Х. Фекетехеђ	„		8.40	12.36	9.14	—
	К. Хеђеш	„		—	—	9.20	—
152	Топола	„		8.57	1.02	9.47	—
	Зобнатица	„		—	—	10.02	—
166	Чантавир	„		—	1.21	10.13	—
	Верушић	„		—	—	10.23	—
	Шандор	„		—	—	10.40	—
185	Субатица	стиже	6.30	9.32	1.45	10.50	—
	Субатица	полази	6.38	9.46	2.25	11.28	—
359	Будимпешта	стиже	10.05	1.25	7.30	6.40	—

(Овај воз саобраћа сваке среде и суботе)

НАПОМЕНА. Црним словима штампани сати и минути значе ноћно доба и то од 6 сати у вече до 5 сати 59 минута ујутру.

ОГЛАСИ.

ИЗДАВАЊЕ ПОД ЗАКУП.

Каменичке и Беочинске гостионичке просторије, издају се по подигнућу регалног права од 1. јула о. г. на једну или и на више година најбољем нудиоцу под закуп. Лицитација ће се 4. (16.) о. м. у властелинској писарници у Каменици у 10 сати пре подне одржати.

УПРАВА ВЛАСТЕЛИНСТВА у Каменици.

1—2

МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Ј. МИХАЈЛОВИЋА

У ХРТКОВЦИ (СРЕМ)

потребује једног помоћника. 3—3

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Кућу у Чуругу под бројем 22. бивша госп. Михајловића, састојећа се из 4 собе. 2 кујне, магацин, штала, котарка, све црепом покривено, и од тврдог материјала зидана, продајем из слободне руке. Условија се могу дознати код мене у Тителу

СТЕВАН ЧАВИЋ.

2—2

СРПСКА ШТАМПАРИЈА

ДРА СВЕТОЗАРА МИЛЕТИЋА

У НОВОМ САДУ

удешена и снабдевена сваким штампарским материјалом, израђује свеколике штампарске послове брзо и јефтино, препоручује се

СЛ. ПОЛИТИЧКИМ И ЦРКВЕНИМ ОПШТИНАМА

са својом јефтином и угледном израдом општинских тискарија сваке врсте.

НАШИМ СЛ. ЦРКВЕНИМ ОПШТИНАМА

препоручујемо

ЦРКВЕНЕ МАТРИКУЛЕ

штампане на прописаној хартији, правој кончаној „Dyos-Györi" у великом формату 45—50 сантим.

Уз ово се примећује, да је само оно права хартија ових матрикула, која има поменуту величину и која има слепа слова (Wasserdruck) са именом ове хартије „DYOS-GYÖRI"

Цена је знатно спуштена и рачунамо табак по 4 новч. а за наручбине преко 100 табака

САМО 3 НОВЧИЋА ОД ТАБАКА.

Нашим гг. трговцима препоручујемо јефтину израду

РАЧУНА и ЦЕНОВНИКА,

трговачке коверте са фирмом штампамо 1000 комада по 1 фор. 50 новч., 2 фор., 2 фор. 50 новч. и 3 фор.

ВИЗИТ-КАРТЕ

сваке врсте и у разној величини 100 комада

по 30 новч., 40, 50, 60, 70 новч., па до најскупљи.

Власник и издавалац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.